

Mängulised debatid klassiruumis

Juhend töölehtedega

Õppeained: kõik õppeained

Mida õpime? koostööoskust, kriitilist mõtlemist, suhtlemisoskust, uurimisoskust

Õpilaste vanus: kõik vanuseastmed

Tänases TERAKEses tutvustan Teile erinevaid lõbusaid meetodeid, mille abil õpilasi debati pidamiseks ette valmistada ning debatti klassiruumis ka läbi viia selliselt, et kõik õpilased oleksid kaasatud.

Debati pidamise abil saab arendada õpilastes mitmeid eluks vajalikke oskusi. Debatt sunnib õpilasi analüüsima ja hindama erinevaid seisukohti, tugevdades seeläbi nende kriitilise mõtlemise oskusi. Õpilased peavad suutma selgelt ja veenvalt oma seisukohti väljendada ning samal ajal kuulama ja reageerima vastaspooltele. See arendab nende suhtlemisoskust ja empaatiavõimet. Debatt julgustab õpilasi olema enesekindlad oma seisukohtade väljendamisel ning õpetab neile, kuidas oma mõtteid selgelt sõnastada. Õpilased uurivad debati käigus hoolikalt erinevaid aspekte ning saavad sügavama arusaama arutatavatest teemadest.

Tänases TERAKEses tutvustatavad meetodid pakuvad kõigile õpilastele võimaluse aktiivselt arutelus osaleda ning see omakorda võib suurendada nende huvi õppimise vastu ja motiveerida neid teadmisi omandama. TERAKE koosneb kahest aineülesest sojendusharjutusest, mille peale ei kulu palju aega ning kahest sisukama debati pidamise meetodist, mis annavad õpilastele võimaluse rakendada oma ainealaseid teadmisi praktilises kontekstis. Ühtlasi leiata TERAKEse viimaselt lehelt ka õpilastele mõeldud reflekteerimise lehe.

Lennukaid ideid ja mõnusat katsetamist!

Maarja Puniste

Looke.ee

Soojendusharjutus nr. 1: "Ma pole absoluutselt nõus!"

Õpetaja jagab õpilastele erinevad väited (võivad olla nii ainealased kui ka üldisemad) ning õpilaste ülesanne on mõelda välja põhjused, miks nad selle lausega ei saa nõustuda. Oluline on, et väited oleksid sellised, mille osas on väga raske mitte nõustuda.

Näiteid lausetest:

Ma usun, et mitte kunagi ei tohiks valetada.
Puu- ja juurviljade söömine on tervislik.
Me peaksime alati olema seadusekuulekad.
Sõnavabadus on oluline põhiõigus.
Teiste vastu õel olemine ei ole kunagi aktsepteeritav.
Loomadele haiget tegemine on lubamatu.
Sotsiaalmeedia mõjutab noorte vaimset tervist.
Ühistransport on keskkonnasõbralik ja efektiivne viis liikumiseks.
Füüsiline liikumine on tervisele väga kasulik.
Kool valmistab õpilasi ette tulevikuks.

Soojendusharjutus nr. 2: Õhupallisõit

Õpetaja jagab õpilastele rollid (kuulsad isikud, raamatutegelased vms). Seejärel kirjeldab õpetaja õpilastele olukorda: kõik need isikud on ühiselt kuumaõhupalliga sõitma läinud. Kahjuks on hakanud õhupall lekkima ning selleks, et õhupall õhus püsiks, tuleks keegi üle parda visata. Õpilaste ülesanne on otsustada, kelle nad üle parda viskaksid. Arutelu võib pidada nii terve klassiga koos kui ka väiksemates rühmades.

Näited rollidest:

Kalevipoeg	Nukitsamees	Arno Tali	Pipi Pikksukk
Märt Avandi	Taylor Swift	Lennart Meri	Nublu
Barbie	Jeesus Kristus	Harry Potter	Ivo Linna

Debati pidamise meetod: KAKS RINGI

Eeldused ülesande läbiviimiseks: vaja on ruumi õpilastest ringide moodustamiseks, õpetaja valib debati teema (õpilastel peab juba olema piisavalt teadmisi sellest teemast).

Ülesande käik:

- 1) Õpilastel palutakse moodustada kaks ringi: sisemine ring ja välimine ring. Mõlemas võrdne arv õpilasi. Sisemise ja välimise ringi õpilane seisavad vastakuti ja moodustavad paari.
- 2) Selleks, et kohe alguses leida õpilastele juhuslikud vestluskaaslased, võiks panna sisemise ringi päripäeva ja välimise ringi vastupäeva liikuma ning mõne hetke pärast hüüda "STOPP!"
- 3) Seejärel tutvustab õpetaja õpilastele debati teemat või väidet.
- 4) Sisemises ringis olevad õpilased on jaatav pool (esitavad pooltargumendid) ja välimise ringi õpilased eitav pool (esitavad vastuargumendid).
- 5) Õpetaja annab õpilastele teada, kui palju on neil argumentide esitamiseks aega.
- 6) Mõlemad pooled esitavad kaks poolt- või vastuargumenti.
- 7) Seejärel pannakse ringid taas liikuma (sisemised päripäeva, välimised vastupäeva). Mõne sekundi pärast palub õpetaja ringidel peatuda ja leitakse uus vestluskaaslane.
- 8) Nüüd vahetatakse rollid. Sisemises ringis olevad õpilased hakkavad esitama vastuargumente ja välimises ringis olevad õpilased hakkavad esitama pooltargumente.
- 9) Õpetaja annab teada, kui palju on õpilastel aega omavahel vestelda.
- 10) Ülesande lõpus palub õpetaja õpilastel istuda ja klassis toimub arutelu selle üle, milliseid argumente välja toodi ja milline pool peale jäi.

Debati pidamise meetod: klaaskuul (ing. k *fishbowl method*)

- 1) Jaga õpilased rühmadesse selliselt, et igas rühmas oleks kolm liiget.
- 2) Jaga välja rollid. Näiteks et vasakul pool istuv õpilane esitab pooltargumente, paremal pool istuv õpilane esitab vastuargumente ja keskel olev õpilane peab tegema märkmeid ja lõpus otsustama, kelle argumendid olid paremad ning tooma välja need argumendid, mis teda veensid.
- 3) Ülesande lõpus jagavad õpilased ka klassikaaslastele oma seisukohti.

REFLEKSIOONI LEHT ÕPILASELE

Küsimus, millele vastata enne debatti:

Milline on Sinu seisukoht praegu selles küsimuses? Põhjenda!

Küsimused, millele vastata pärast debatti:

Mida õppisid selle teema kohta?

Mis sind selle teema puhul üllatas?

Kas su arvamus antud küsimuses muutus pärast debatti?

Milliseid oskusi debati käigus endas arendasid?

Mis sulle selle ülesande puhul kõige rohkem meeldis?

